

Flere økologisk dyrkede grøntsager i Danmark – men hvordan?

Økologikongres tirsdag d. 21. november

Nina Preus

Forbrugersociolog og chefkonsulent

Analyse & Statistik

**1.
De fremtidige
landmænds
perspektiv**

**Spørgeskemaundersøgelse
blandt 108 landbrugsskole-
elever**

**2.
Producenters og
grossisters
perspektiv**

**9 dybdeinterview
med producenter og
grossister**

**3.
Forbrugernes perspektiv:
Potentialer for flere
grøntsager på tallerkenen**

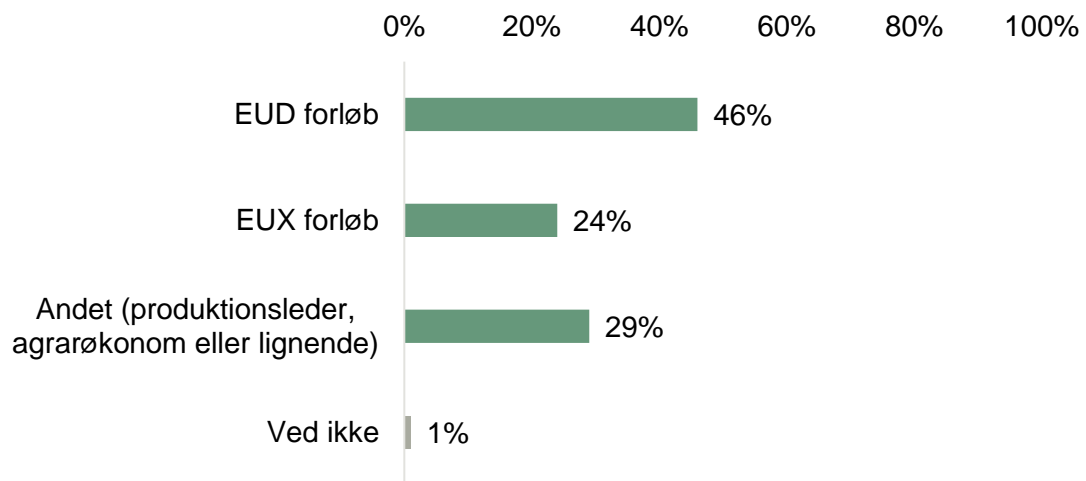
**Spørgeskemaundersøgelse blandt 2000
danskere om potentialerne for
plantebaseret økologi**

Landbrugselevernes perspektiv: Vil de gerne arbejde med grøntsager i fremtiden?

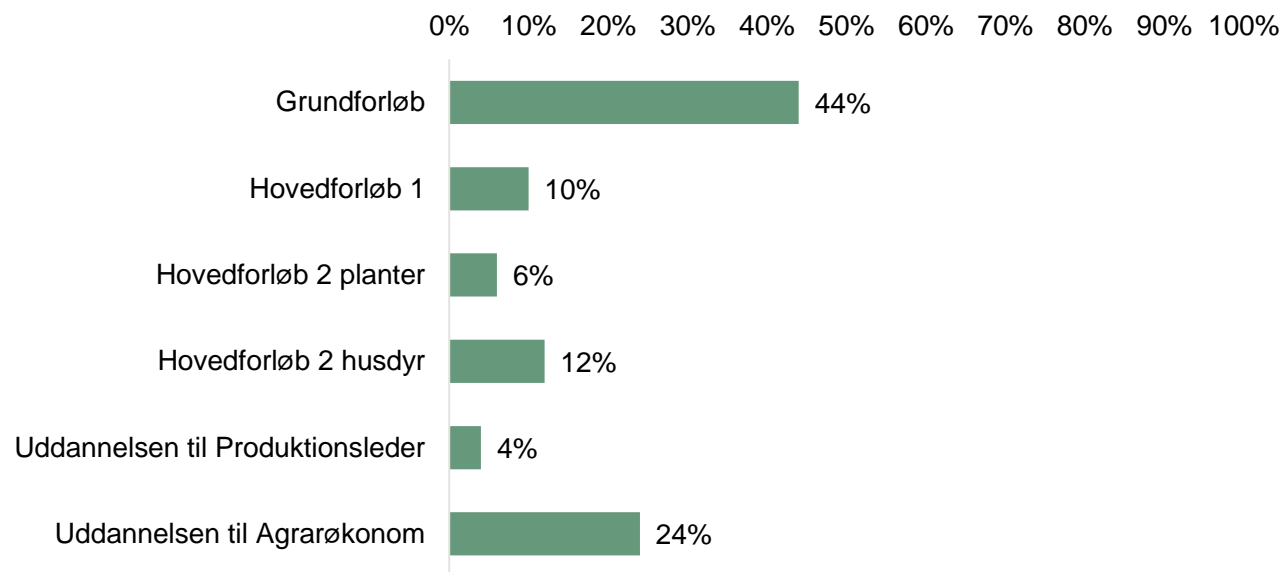

I alt deltog 108 elever fra bl.a. Landbrugsskolen Sjælland og Jordbrugets uddannelsescenter

Spg. Hvilket forløb er du på?

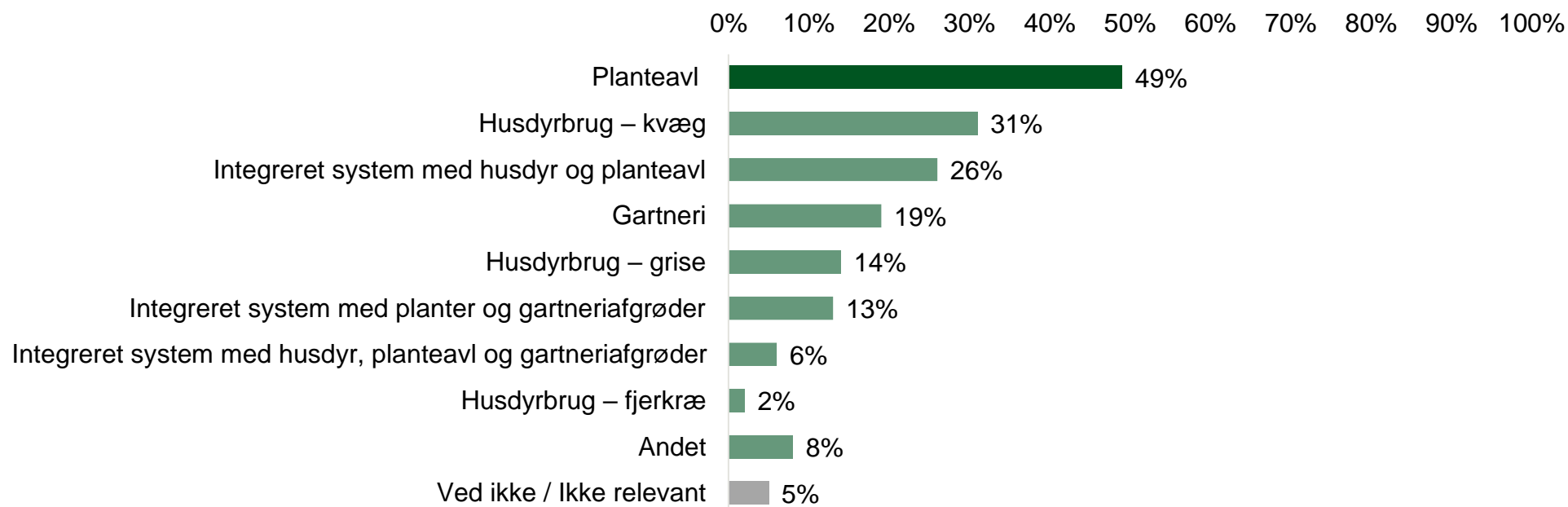
Spg. Hvor langt er du i din uddannelse?

Kilde: Mere økologisk frugt og grønt: Indsigter fra spørgeskemaundersøgelse blandt fremtidens fødevarereproducenter. Landbrug & Fødevarer i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug, april/maj 2023, n=108, mulighed for flere svar

Planteavl er en attraktiv produktionsform for de landbrugsstuderende

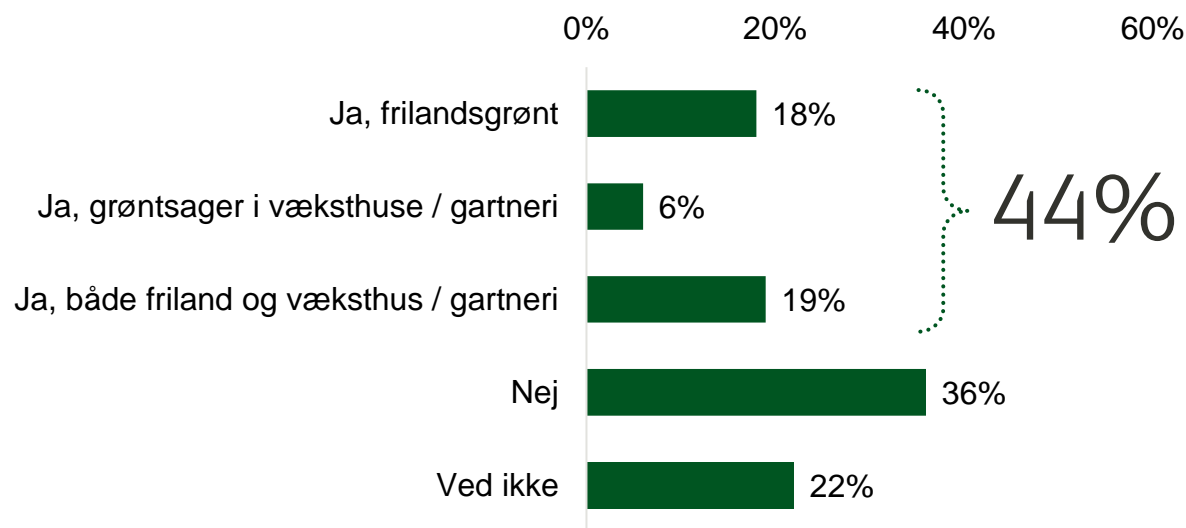
Spg. Hvis du forestiller dig, at du en dag har din egen bedrift, hvilken produktionsform vil du så gerne have?
Gerne flere svar.

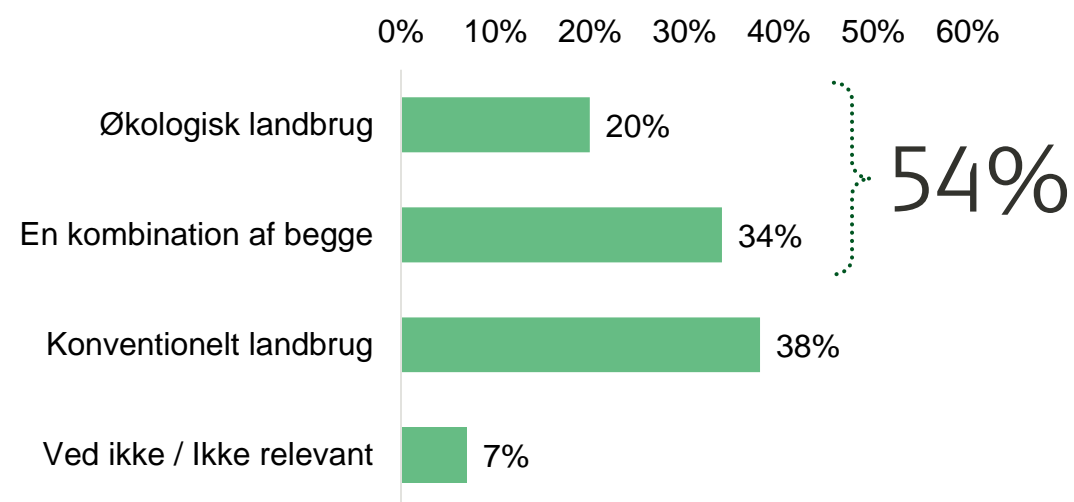
Kilde: Mere økologisk frugt og grønt: Indsigter fra spørgeskemaundersøgelse blandt fremtidens fødevarereproducenter. Landbrug & Fødevarer i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug, april/maj 2023, n=108, mulighed for flere svar

Fire ud af til vil gerne dyrke grøntsager i fremtiden, og halvdelen vil gerne dyrke økologisk evt. i kombination med konventionelt

Spg. Kunne du forestille dig at dyrke grøntsager i fremtiden?

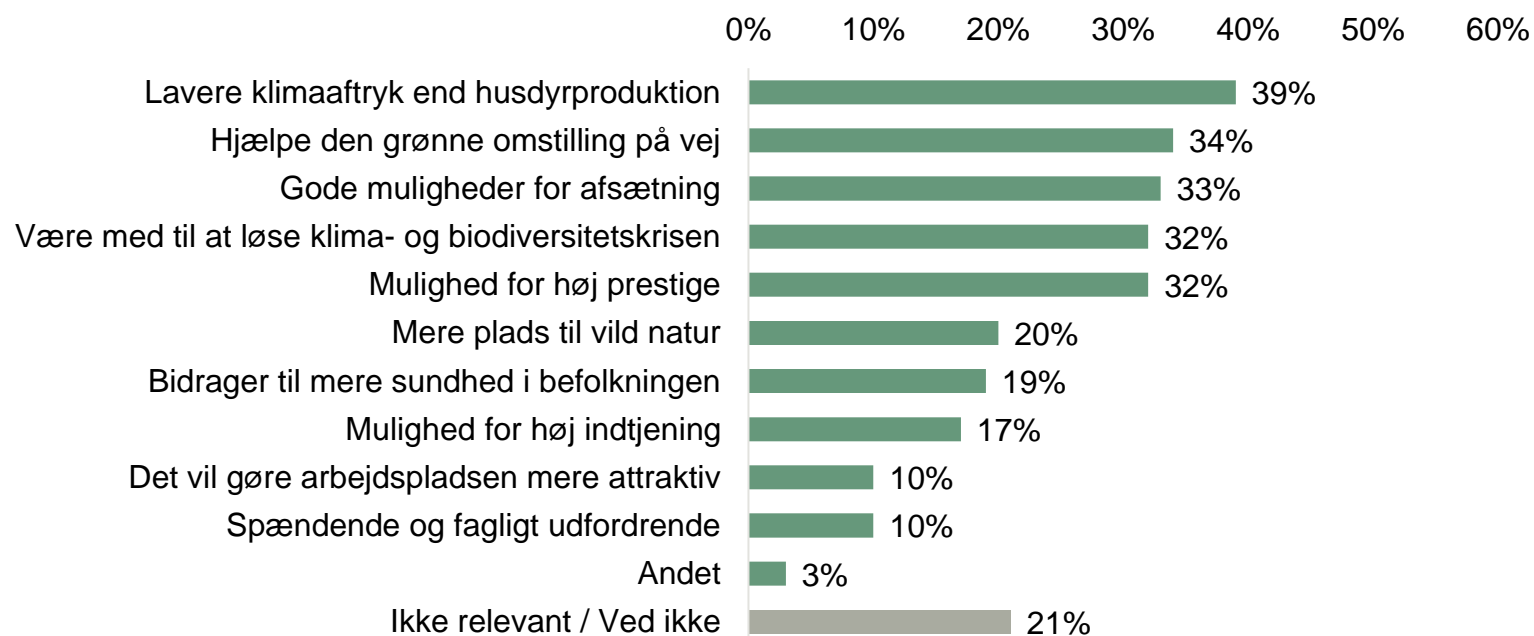
Spg. Hvilken type landbrugsproduktion vil du helst arbejde med i fremtiden? Økologisk eller konventionelt eller måske en kombination af begge?

Kilde: Mere økologisk frugt og grønt: Indsigter fra spørgeskemaundersøgelse blandt fremtidens fødevarereproducenter. Landbrug & Fødevarer i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug, april/maj 2023, n=108, mulighed for flere svar

Landbrugseleverne ser både fordele og ulemper ved tanken om at producere frilandsgrønt

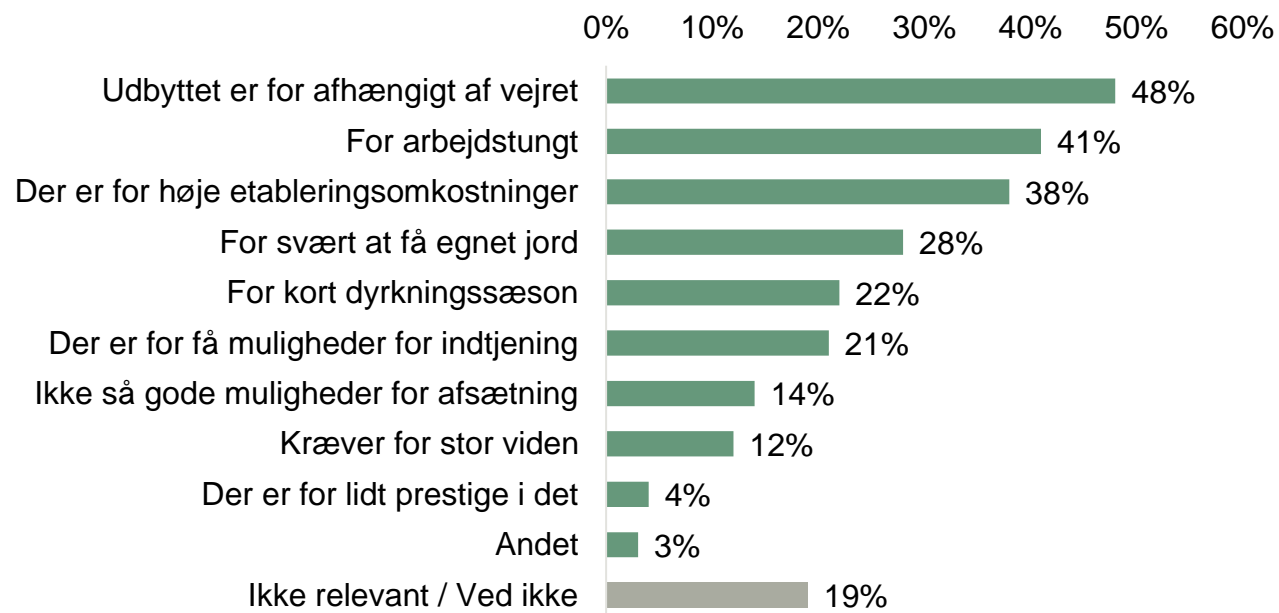
Spg. Nedenfor ser du nogle fordele ved at dyrke frilandsgrøntsager, som andre har nævnt. Hvilke fordele er der ved at dyrke grøntsager på friland efter din mening? Gerne flere svar.

Kilde: Mere økologisk frugt og grønt: Indsigter fra spørgeskemaundersøgelse blandt fremtidens fødevarereproducenter. Landbrug & Fødevarer i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug, april/maj 2023, n=108, mulighed for flere svar

Landbrugseleverne ser både fordele og ulemper ved tanken om at producere frilandsgrønt

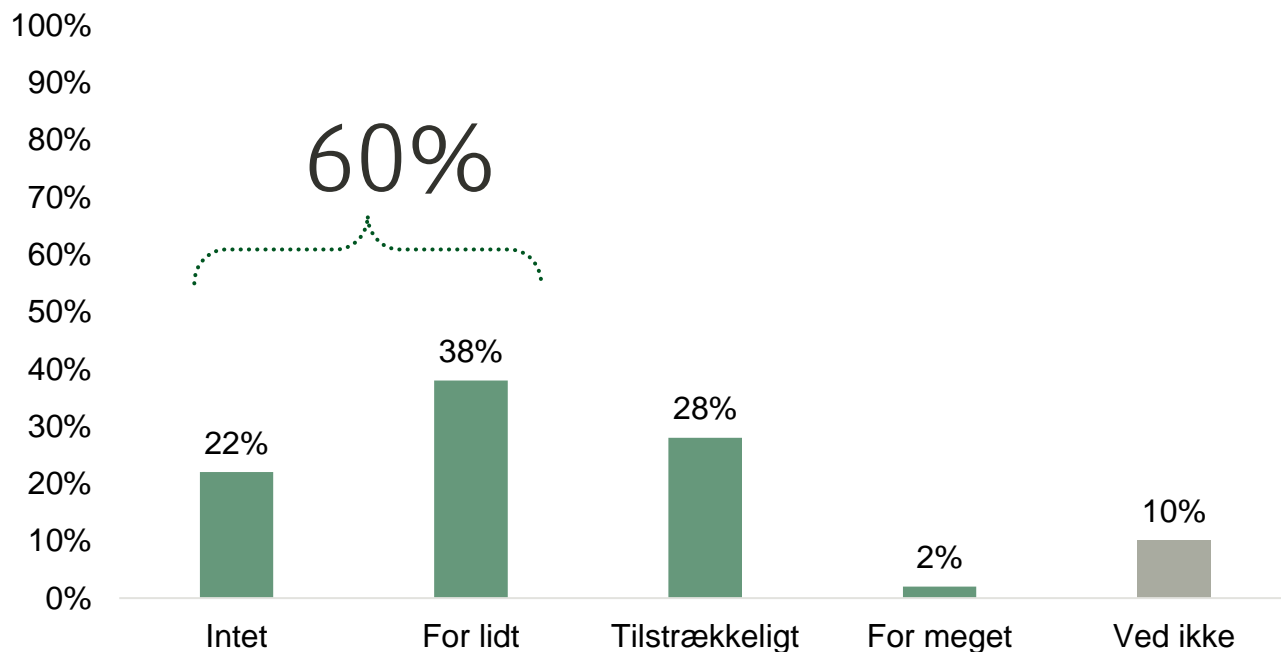
Spg. Nedenfor ser du nogle ulemper / forhindringer ved at dyrke frilandsgrøntsager, som andre har nævnt. Hvilke ulemper / forhindringer er der ved at dyrke grøntsager på friland efter din mening? Gerne flere svar.

Kilde: Mere økologisk frugt og grønt: Indsigter fra spørgeskemaundersøgelse blandt fremtidens fødevarereproducenter. Landbrug & Fødevarer i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug, april/maj 2023, n=108, mulighed for flere svar

Landbrugseleverne savner viden om produktionen af grøntsager og mere praktisk erfaring generelt med landbrugsproduktion

Spg. Hvor meget indsigt har du indtil nu fået i grøntsagsproduktion i løbet af dit uddannelsesforløb?

Spg. Har du her til sidst noget, du gerne vil tilføje, eller som du synes, vi har glemt at spørge dig om? (ÅBENT SVAR)

Jeg savner mere praktisk undervisning. Der er alt for meget fagligt, så man er i tvivl om man vil være landmand.

Jeg kunne godt tænke mig spændende ture ude af huset og se nogle reelle landbrug, og se hvad Danmark laver, i stedet for kun at se det i bøger.

Der kunne godt være et større fokus på, hvad der skal produceres i fremtiden, fx grøntsager.

Kilde: Mere økologisk frugt og grønt: Indsigter fra spørgeskemaundersøgelse blandt fremtidens fødevarereproducenter. Landbrug & Fødevarer i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug, april/maj 2023, n=108, mulighed for flere svar

Producenter og grossisters perspektiv: Udfordringer og potentialer for øget dansk produktion af økologisk frilandsgrønt

Interviewene blotlægger et behov for mere dialog og forståelse mellem led i værdikæden og tættere fællesskaber mellem producenter

Krav om leveringsdygtighed og alsidighed kan udfordre særligt mindre producenter

Mindre producenter kan med fordel gå sammen i 'alliancer' og fællesskaber, hvor man deles om den administrative byrde og under fælles brand leverer et bredere sortiment

Manglende forståelse for økologiens produktionsvilkår blandt aftagere og forbrugere

Der er brug for mere dialog og forståelse mellem værdikædens forskellige led, en diskussion af kvalitet som andet end ensartet udseende og forståelse for prissætningen af dansk økologi

Et ulige magtforhold mellem producent og aftager, der kan efterlade producenten med en følelse af afmagt

Gensidigt bindende aftaler er attraktive, da de kan sikre begge parter planlægningskraft. De bindende aftaler skal dog kunne rumme en fleksibilitet, der afspejler det uforudsigelige element i økologien

Lokale forhold kan være en hæmsko for at udvide (ikke alle lokationer egner sig til økologisk produktion)

Samles produktionen under færre brands fordelt ud over mange lokationer, kan produktionen tilrettelægges ud fra lokale forhold. Dermed sikres en bredde i sortimentet, hvor hver type er produceret under optimale vilkår.

Ulige konkurrenceforhold mellem udenlandsk og dansk økologi udfordrer afsætningen af dansk økologi

Lige nu hæmmer reglerne for ø-mærket dansk økologi. Der er brug for principiel stillingtagen til, om man arbejder for økologien generelt eller for danskproduceret økologi.

Et øget areal forudsætter, at efterspørgslen er øget først. Ellers går det ud over indtjeningen.

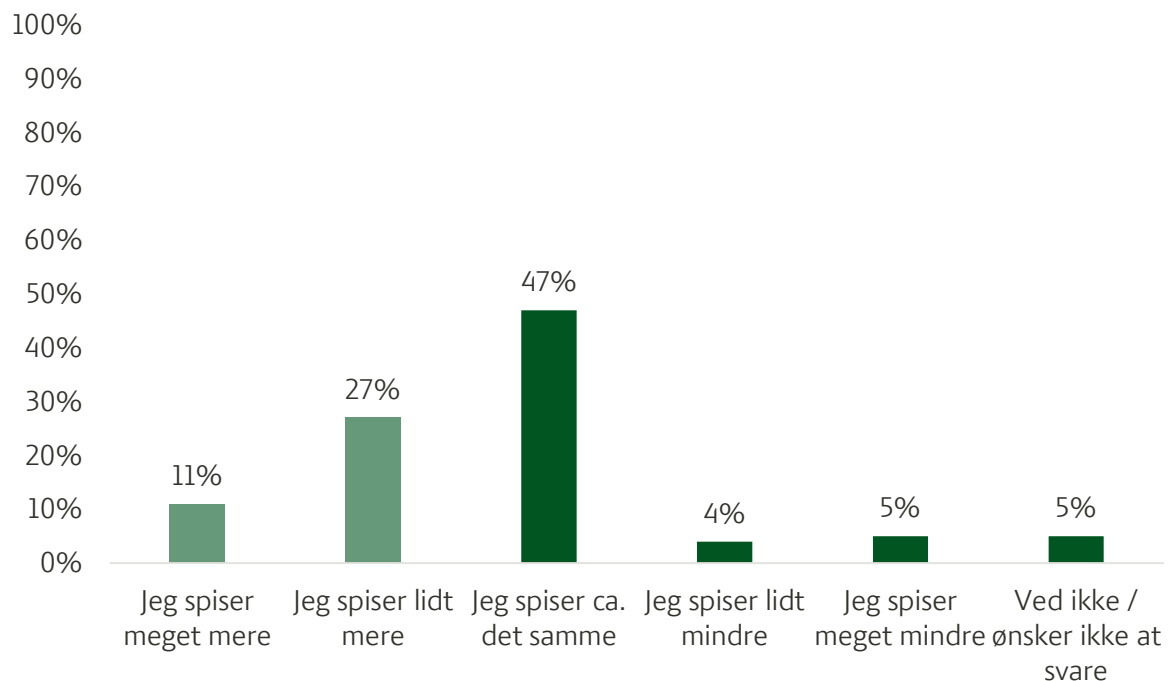

Der er brug for at løfte danskernes efterspørgsel efter danskproducerede økologiske grøntsager, før det giver mening at øge arealet.

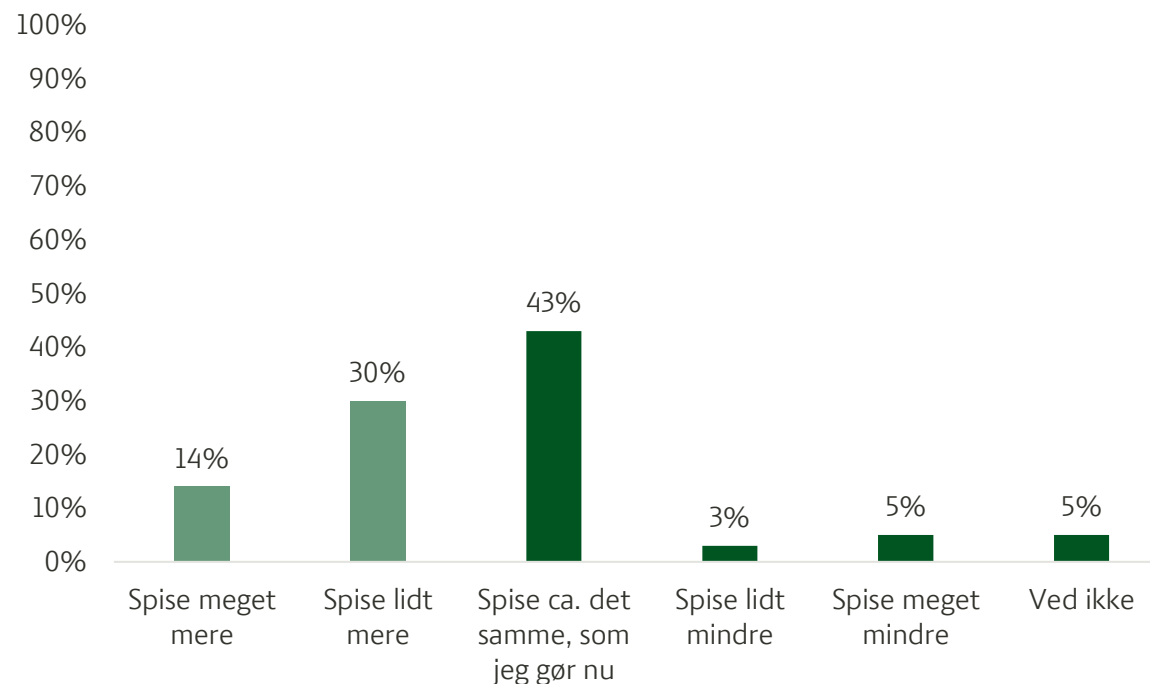
Hvad siger forbrugerne? Er der potentiale for flere økologiske grøntsager på tallerkenen i fremtiden?

Flere end hver tredje mener selv, at de spiser mere mad fra planter nu end for to år siden – og 44 pct. forventer at spise mere i fremtiden

Spg. Vil du sige, du i dag spiser mere eller mindre mad, der kommer fra planer / er lavet af planter, end for 2 år siden?

Spg. Tror du, at du i fremtiden vil spise/drikke mere eller mindre mad og drikke, der kommer fra planter / er lavet af planter? Jeg tror, at jeg vil...

Kilde: Markedsinformation & forbrugerindsigter: Markedspotentialer for økologiske vegetabiliske råvarer og ingredienser. Ipsos for Landbrug & Fødevarer n=2000, juni 2023. Nationalt repræsentativt på køn, alder, region og uddannelse.

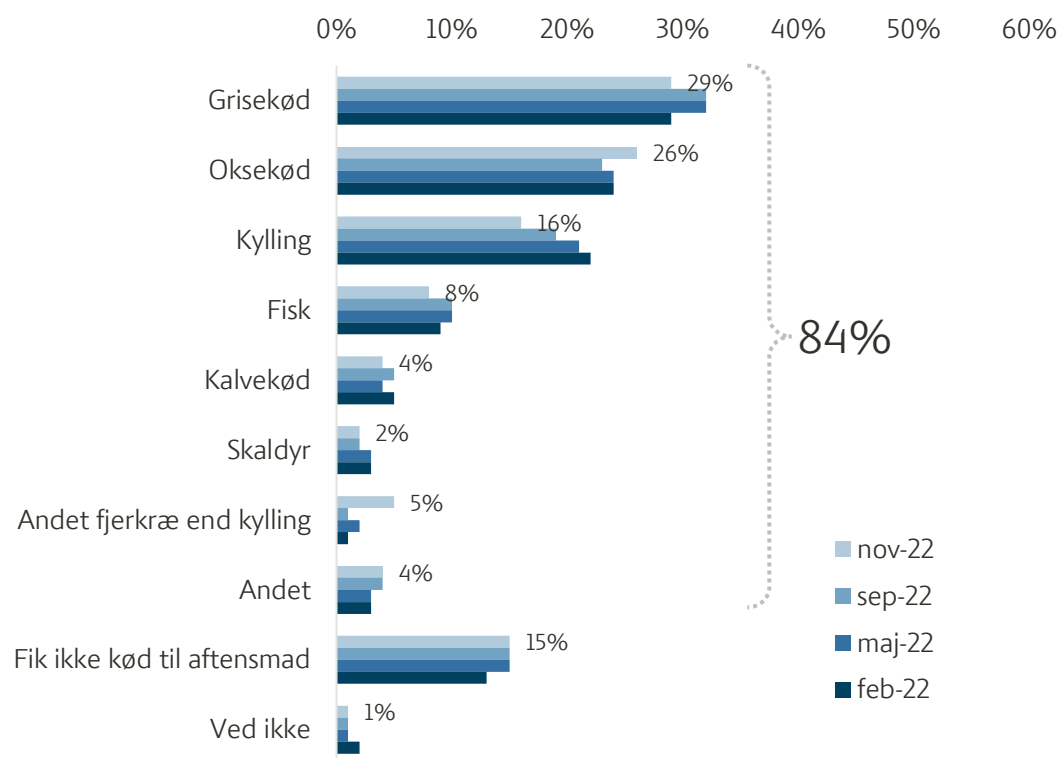
STØTTET AF

Fonden for Økologisk Landbrug

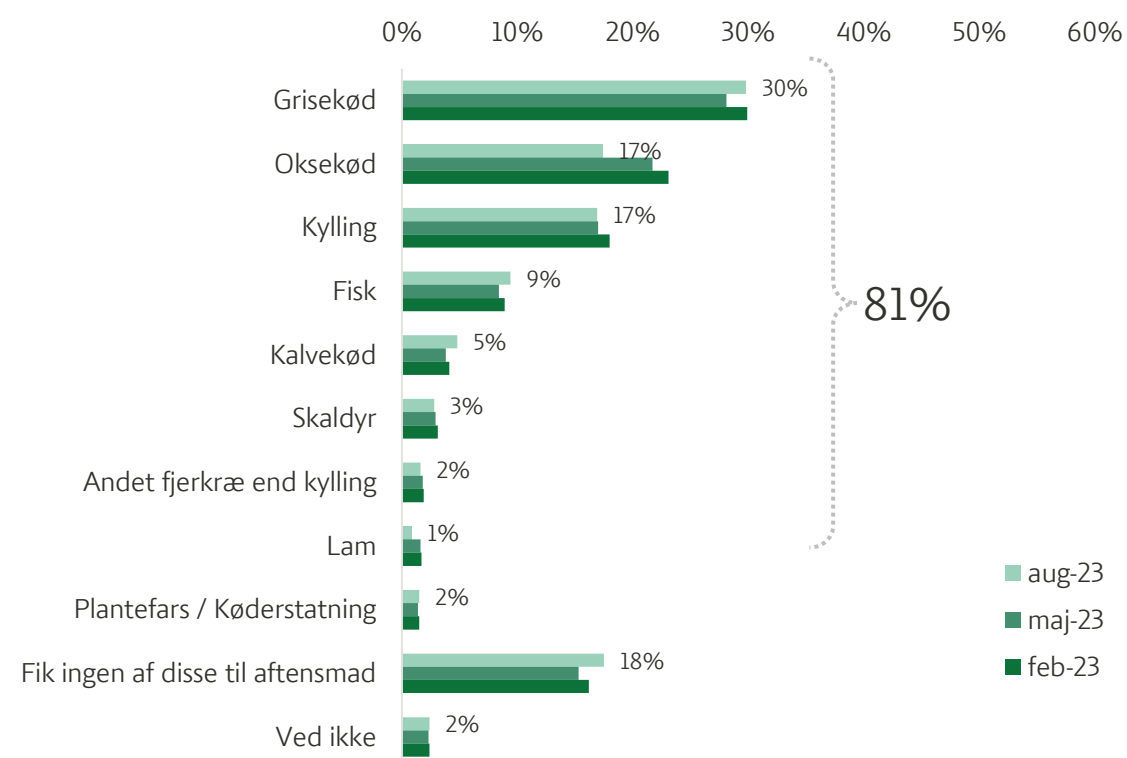

Når vi spørger aftensmaden dagen før, er det dog stadig omkring otte ud af ti, der fik kød eller fisk til aftensmad dagen før.. både i 2022 og 2023

Spg: Hvilken type kød/fisk spiste du, da du spiste aftensmad?

Spg: Indgik noget af nedenstående i din aftensmad i går?

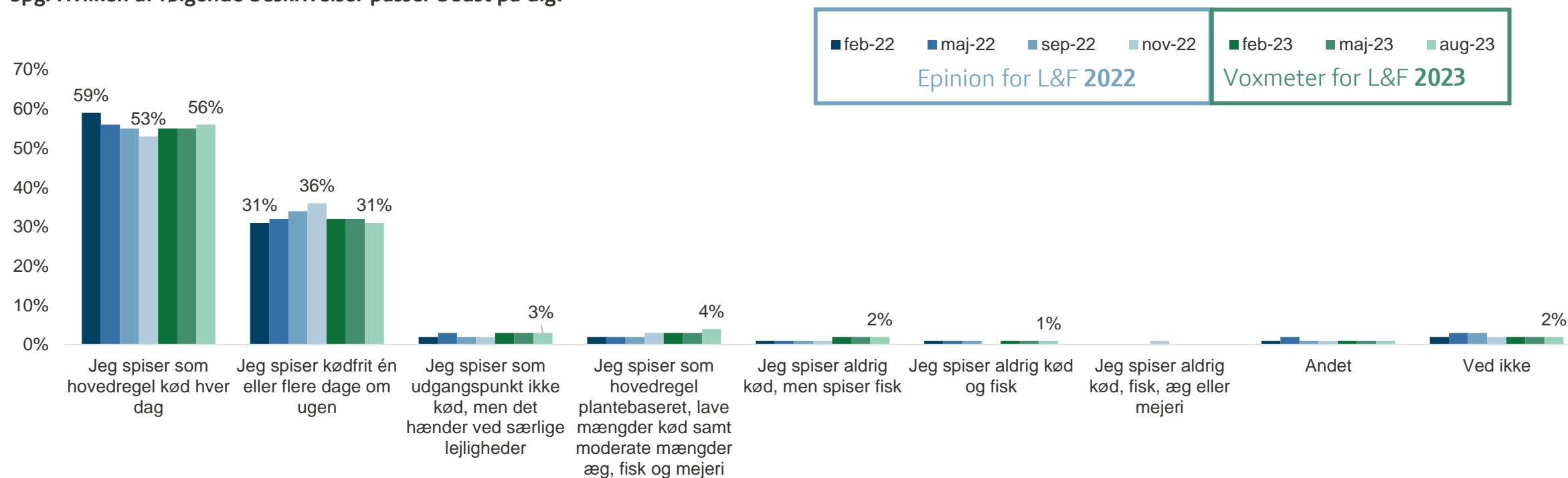

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer 2022. Q1 n=1045, Q2 n=939, Q3 n=957 og Q4 n=972. Voxmeter for Landbrug & Fødevarer Madtracker Q1 n=1000, Q2 n=1000, Q3 n=1000 Mulighed for flere svar. Undersøgelserne er nationalt repræsentative på køn, alder, region og uddannelse.

I den grønne omstilling af madkulturen, vil vejen frem for mange formentlig være en 'gylden middelvej', hvor man stadig spiser kød (i mindre mængder) snarere end et helt fravalg af kød

Spg. Hvilken af følgende beskrivelser passer bedst på dig?

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer 2022. Q1 n=1045, Q2 n=939, Q3 n=957 og Q4 n=972. Voxmeter for Landbrug & Fødevarer Madtracker Q1 n=1000, Q2 n=1000, Q3 n=1000 Mulighed for flere svar. Undersøgelserne er nationalt repræsentative på køn, alder, region og uddannelse.

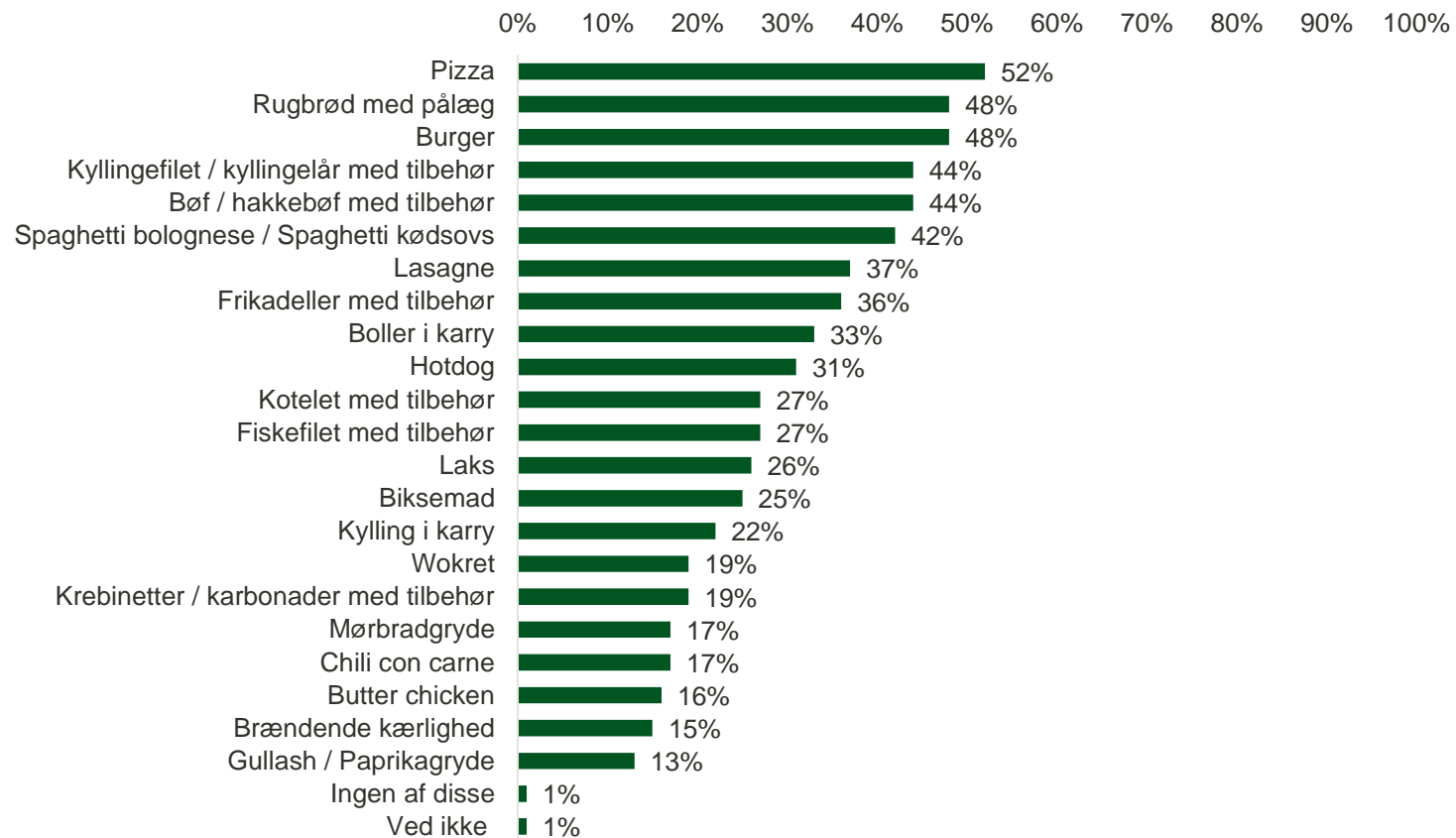

Pizza, rugbrød med pålæg, bruger, kylling, bøf, bolognese og lasagne er blandt de mest spiste hjemmelavede eller delvist hjemmelavede retter

Spg. Nedenfor ser du nogle forskellige retter, som man kan spise til aftensmad som hjemmelavet eller delvist hjemmelavet mad.

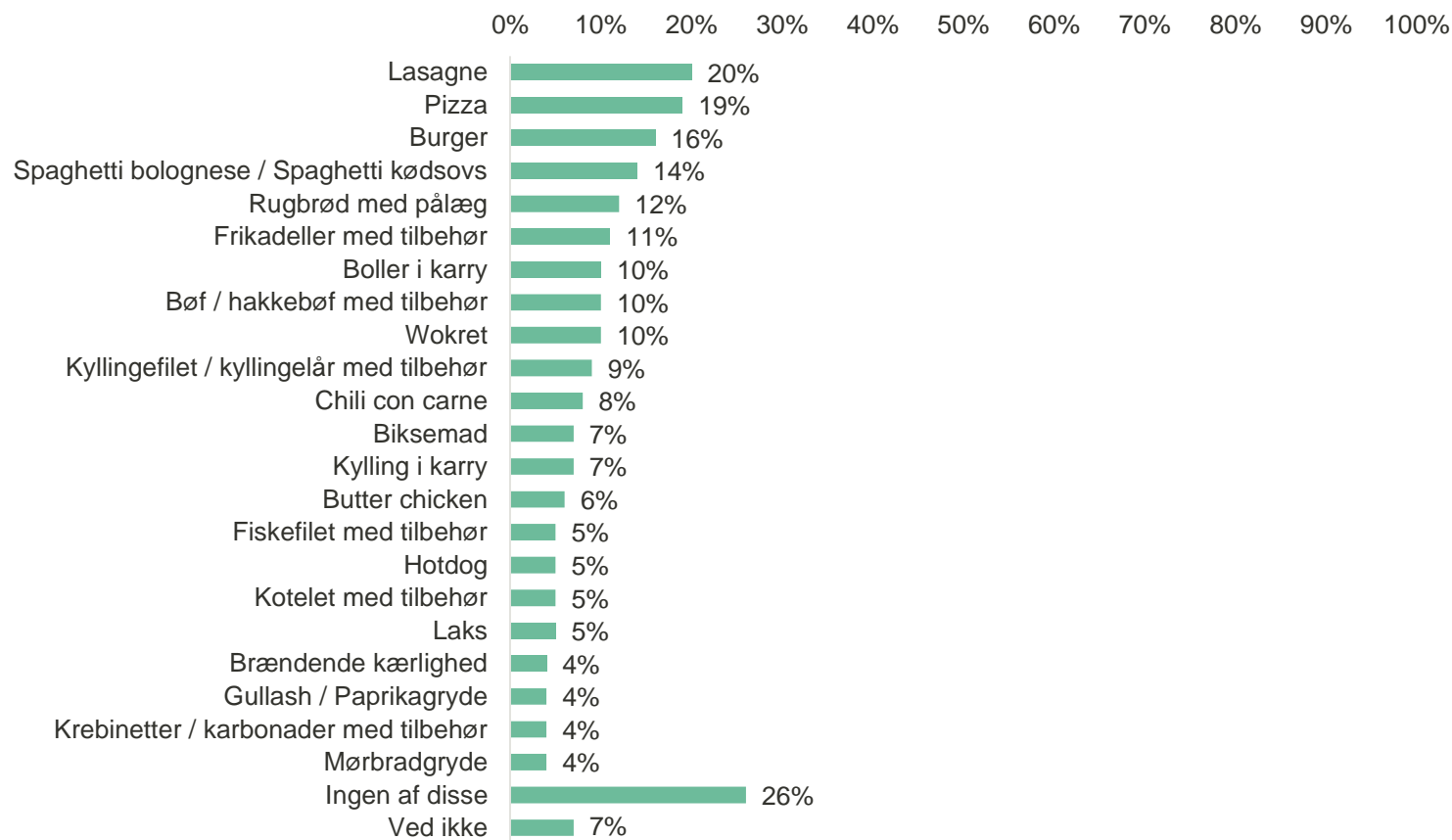
Er der nogle af disse, som du har spist til aftensmad inden for den seneste måned?

Vælg alle de retter, du har spist som hjemmelavet eller delvist hjemmelavet aftensmad inden for den seneste måned:

Hver femte, der spiser hjemmelavet/delvist hjemmelavet lasagne, kan forestille sig at spise den i en grønnere version.

Spg: Hvilke af disse retter [som du har spist som hjemmelavet/delvist hjemmelavet mad] kunne du forestille dig at spise i en mere grøn version?

Kilde: Markedsinformation & forbrugerindsigter: Markedspotentialer for økologiske vegetabiliske råvarer og ingredienser. Ipsos for Landbrug & Fødevarer 2023, base n=1915 (spiser kød), 18-70 år repræsentativt på køn, alder, region og uddannelse. NB: Kun de retter, som man har spist som hjemmelavet mad den seneste måned er blevet vist på deltagerens svarliste

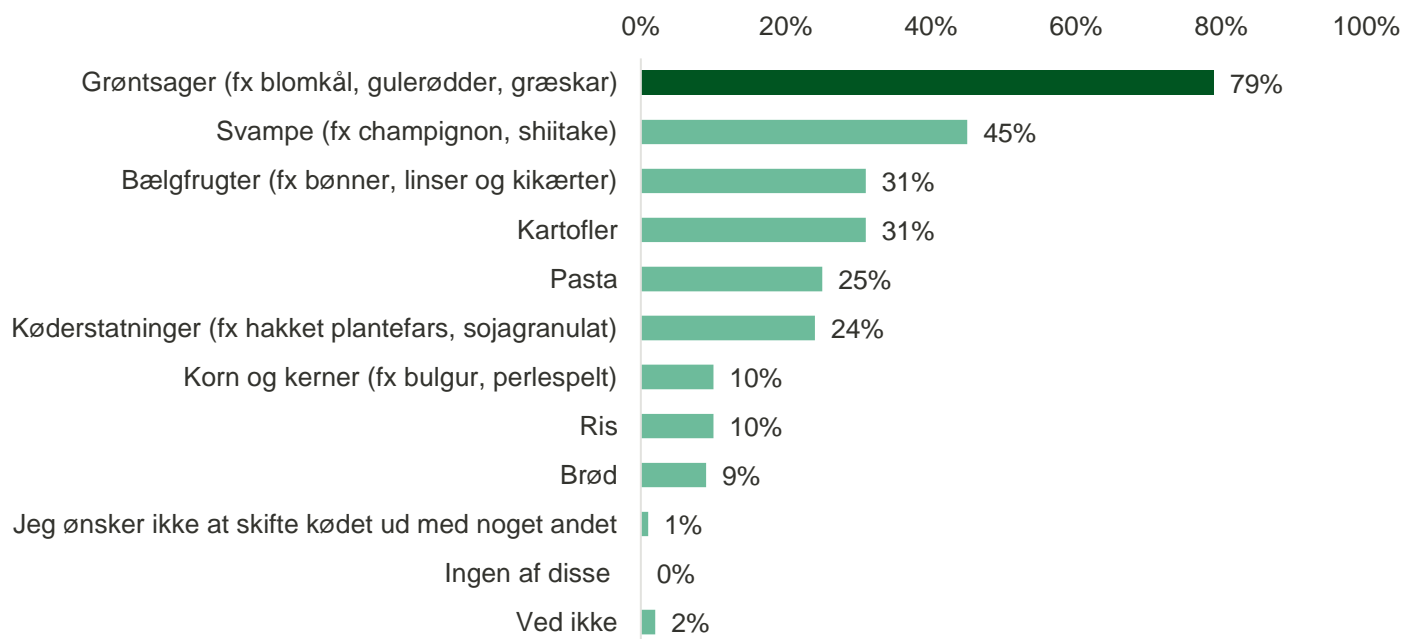
STØTTET AF

Fonden for Økologisk Landbrug

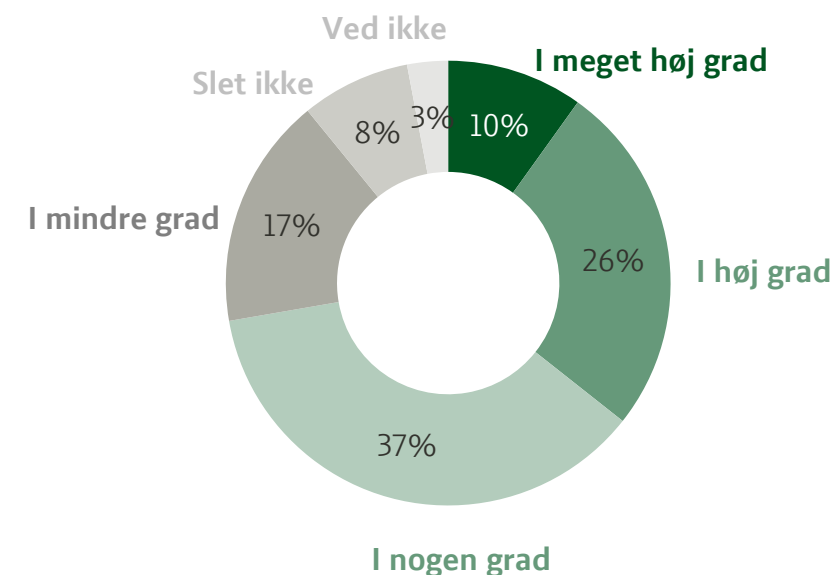

Grøntsager er suverænt den råvare, som flest kan forestille sig at tilføje mere af i deres grønnere version af lasagnen – og for hver tredje er det vigtigt, at det er økologiske råvarer

Spg: Forestil dig, at du skal have lasagne til aftensmad i en grønnere version (dvs. med flere råvarer fra planter, end du plejer). Hvilke af nedenstående kunne du forestille dig at tilføje til retten?

Spg. I hvilken grad vil økologi være vigtigt for dig, når du vælger grøntsager, planter og plantebaserede fødevarer til lasagnen?

Kilde: Markedsinformation & forbrugerindsigter: Markedspotentialer for økologiske vegetabiliske råvarer og ingredienser. Ipsos for Landbrug & Fødevarer 2023 n=342 (spiser kød og kunne bedst forestille sig at spise lasagne i en grønnere version)

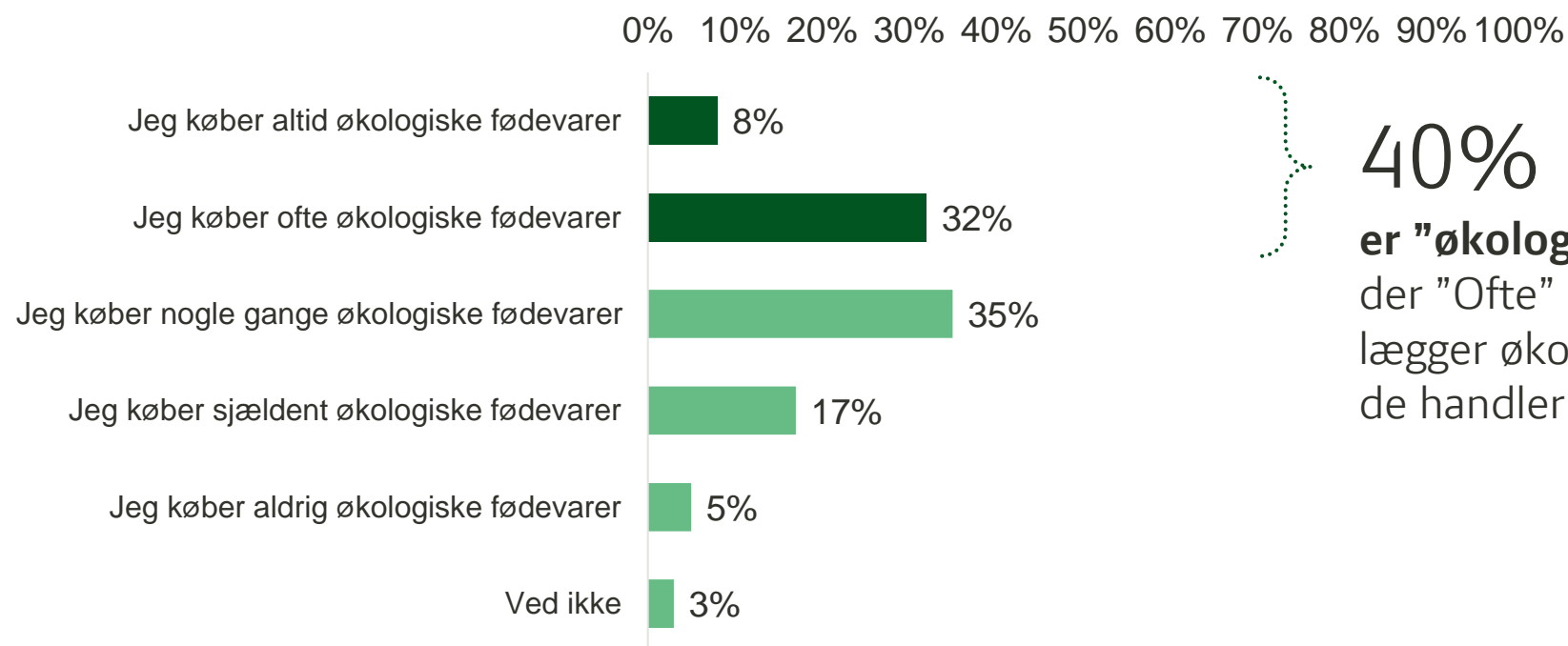
STØTTET AF

Fonden for Økologisk Landbrug

40 pct. lægger ofte eller altid økologi i kurven, når de handler

Spg. Hvor ofte køber du økologiske fødevarer?

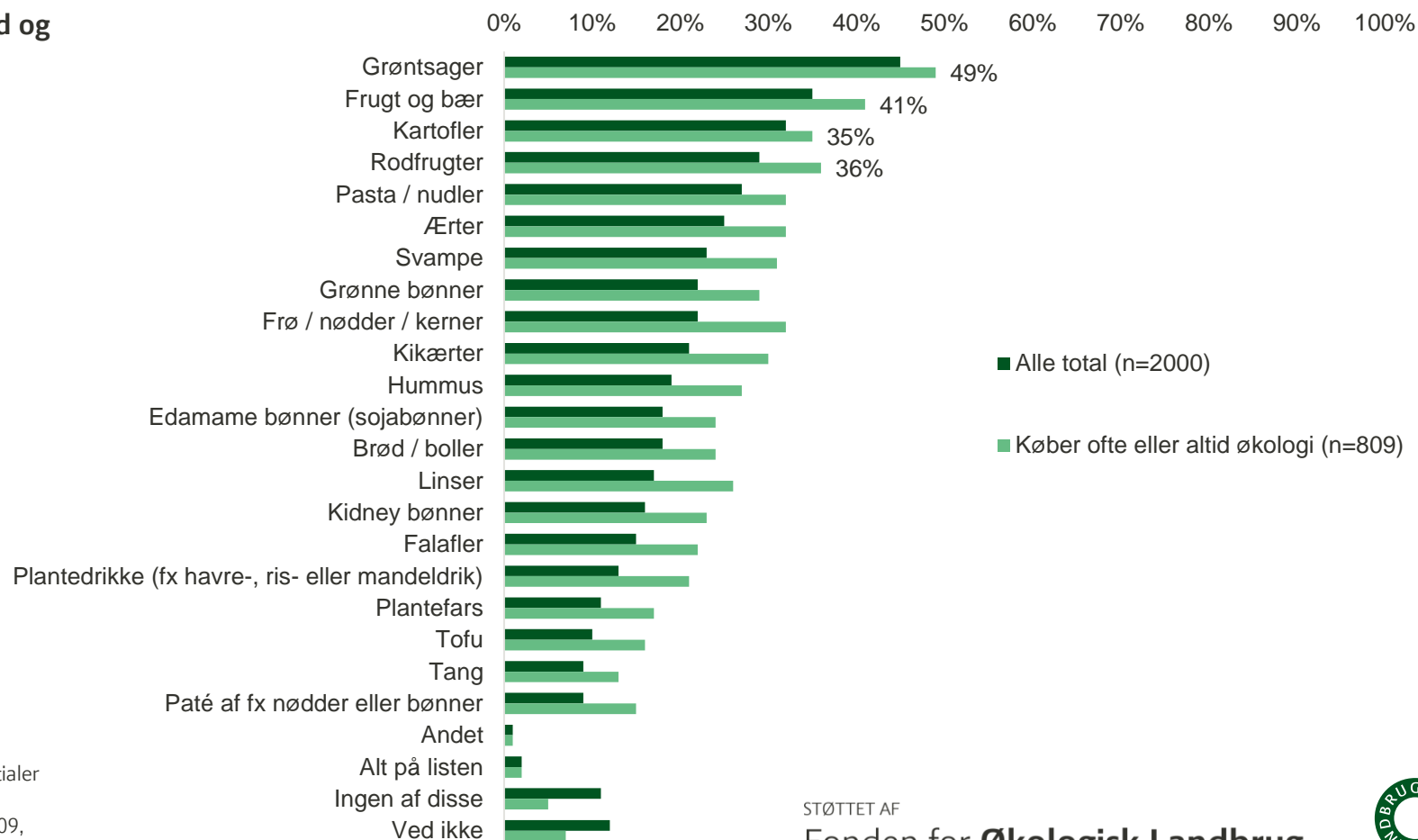

40%

er "økologi-forbrugere",
der "Ofte" eller "Altid"
lægger økologi i kurven, når
de handler

Grøntsager er #1 på listen over råvarer fra planteriget, som danskerne forventer at spise mere af i fremtiden – især blandt økologiforbrugerne

Spg. Er der nogle af nedenstående typer mad og drikke, som du forventer at spise mere af i fremtiden?

Kilde: Markedsinformation & forbrugerindsigter: Markedspotentialer for økologiske vegetabiliske råvarer og ingredienser. Ipsos for Landbrug & Fødevarer n=2000, Økologi-forbruger n=809, 2023. Nationalt repræsentativt på køn, alder, region og uddannelse

STØTTET AF

Fonden for Økologisk Landbrug

Opsummering

1.

Planteavl er en attraktiv produktionsform for landbrugseleverne og flere kan godt se sig selv producere grøntsager i fremtiden...

– men de savner mere viden om produktion af grøntsager og mere praktisk erfaring med landbrugsproduktion

2.

Interview med producenter og grossister peger på et behov for mere dialog og forståelse mellem forskellige led i værdikæden og tættere fællesskaber mellem producenter. Særligt mindre, lokale producenter kan blive udfordrede af krav om alsidighed og mængder. Men en øget produktion kræver, at der først er øget efterspørgsel.

3.

Mange forbrugere forestiller sig at spise mere mad fra planter i fremtiden, men i realiteten er det svært at ændre vaner. Den store volumen synes at ligge i "den gyldne middelvej", hvor man justerer på fordelingen af kød og grønt i retterne. Her er det særligt grøntsager, man forestiller sig at tilføje i retterne – og gerne de økologiske

Tak.

Nina Preus
Analyse & Statistik

npre@lf.dk

www.lf.dk/tal-og-analyser/forbrugere-og-trends

Landbrug & Fødevarer

STØTTET AF
Fonden for Økologisk Landbrug

